

Franckesche Stiftungen zu Halle

Dissertatio Inauguralis De Veterum Et Recentiorum Obtrectationibus, Veritatem Religionis Christianae Non Labefactantibus, Immo Confirmantibus

Scharp, Jan

Duisburgi, [1799?]

VD18 13003569

Caput I.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-217870

SECTION II.

De

*obtrectationibus Philosophorum Ethnicorum,
veritatem religionis Christianae
confirmantibus.*

CAPUT I.

§ I.

Longiores forte, quam par erat, aut saltem videri poterat, fuimus in examinandis *Iudaeorum* obiectionibus, exceptionibus, et in rem Christianam obtrectationibus, tam infensissimis, quam nugacissimis, ita ut tantae vix operae pretium esse videatur, aut, si, quo coepimus, pede pergere velimus, non dissertationis, sed libri conscribendi propositum cepisse a iustis rerum arbitris censeamur. Neque tamen facti nos poenituit, nec, quo recte culpemur, invenimus. Cum enim praecipuum dissertationis scopum nobis proposuimus, Christianae religionis veritatem (cuius ministerium Ecclesiasticum per viginti annos, eoque amplius, gessimus laeti, et cuius ratione honores Academicos rite ac legitime ambimus) extra omnem dubitationem posuisse, inprimis nobis inquirendum esse duximus, num quicquam, quo fides historica Evangelistarum et Apostolorum, qua omnis religio Christiana nititur, labefactari posset, in illa potissimum

mum gente reperiretur, in qua, si quid esset, unice
 quaerendum esset. Omnis enim religio revelata, at-
 que adeo etiam Christiana, *Historia* est, cuius veri-
 tas *historicis* potissimum argumentis demonstrari, aut,
 si falsa sit, *historicis* argumentis everti debet. Si e-
 nim tempore et loco, quo fertur, vere existerit vir
 ille singularis, qui per tot seculorum seriem Patri-
 bus promissus et in omnibus vitae fatis et factis suis
 ante praedictus fuit; si re vera tempore constituto,
 gente, familia, loco, quae praedicta fuere, virgine
 natus, omnia, quae narrant Evangelistae, dixerit,
 fecerit, perpeffus sit; si vere fuerit *ἐπιστολὴς υἱὸς Θεοῦ*
ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης, ἐξ ἀνάστασως νεκρῶν
 (Rom. I: 4.), si denique ad summum maiestatis et glo-
 riae fastigium evectus religioni suae illud incremen-
 tum dederit, regnumque suum per XVIII secula eo-
 dem, quo ipse sponponderit, modo tenuerit (quae o-
 mnia sunt facta mere *historica*) vera non esse religio
 Christiana non potest. Habent, quo se commendent
 scriptores Evangelici, candorem; tempus, locus, o-
 mnia conveniunt; non quodam in angulo, sed co-
 ram, in Senatu, in Comitibus, in Templo; non in oris
 remotissimis, sed in urbe; non post longam annorum
 seriem, sed ipso tempore, inter aequales, coram
ἐπὶ πλείους; non lucri, aut honoris causa, sed odio ha-
 biti, male tractati, domo et patria expulsi, rebus su-
 is orbati, acerbissimos denique inter cruciatus, tor-
 menta et neces, *ἀπαγγέλλουσιν ὃ (inquiunt) ἀκηκόαμεν,*
ὃ ἐώρακάμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ
χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τῶν λόγων τῆς ζωῆς. Ι ΙΟΑΝ.
 I: 1. Iam, si quid esset, quo falsitatis et imposturae
 argui et convinci possent, ubinam illud quaerendum
 foret? An nostri aevi *ἐμπαῖνται* fidem historicam ri-
 su evertent? an Pseudophilosophorum, sophismata fa-

Etum infectum reddent? aut Pseudocriticis in S. scriptores liceret, quod in HERODOTUM, PLUTARCHUM, TACITUM, HOMERUM, aut VIRGILIUM nullus auderet? — Non ergo in Deïstarum, aut Neologorum obiectiones inprimis inquirendum duximus. Καὶ τὴν ποιήσομεν, εἰάν περ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. (Hebr. VI: 3). An gentiles primi audiendi, quorum summa veterum oraculorum ignorantia, loca dissita et ἀναστροφὴ πατροπαράδοτης eos aequos rerum arbitros esse non siverunt? In ea demum gente, in qua vixit IESUS, in ea, ubi Apostoli ore et calamo religionem Christianam fundarunt; in ea, ubi quo genere, domo, moribus, fatis fuerit IESUS inter πρόδηλα; in ea, cuius maxime intererat olim, et interesset etiamnum, si religionem, sibi adeo invisam, supplantare, atque maiores suos atrocissimi criminis absolvere possent; in ea denique, cui τὰ λόγια τῶ Θεῷ concredita fuere, et quae oracula, κριτήρια Messiae exhibentia, quotidiana manu terere solet, in ea inquirendum fuit, si aut Sanctissimi vates alium Messiam expectandum iusserint, et N. T. scriptores illorum oracula perverterint a veritate despectentes, aut si IESUM nostrum non talem fuisse, qualem illum pingunt ipsius βιόγραφοι, historicis argumentis, aliqua saltem fide dignis, aut veri saltem speciem habentibus, demonstrari posset.

Vicit Leo ex tribu Iehudae! omnia perlustravimus, ad nauseam usque nugacissimos audivimus Rabbinos, ne aliquid in exploranda veritate praetermisisse videremur. Contortas et ridiculas vaticiniorum exegeses, quibus illorum vim evitent, aniles fabulas, calumnias, sibi ipsi omnique historicae fidei obloquentes invenimus, sed nec volam, nec vestigium vel minutissimae rei, qua fides nostra labefactari, aut hi-

sto.

storiae Evangelicae falsitatis nota aliqua inuri posset.

Iam nobis brevioribus esse licebit. Si apud ipsos infensissimos hostes nihil inveniatur, quid apud exoticos, et qui ex Iudaeis tantum de iesu audire potuerunt, reperiatur? At magna Philosophorum Ethnicorum fuit auctoritas, praeclara fama, magnum nomen. Invenit forte eorum ingenii acumen, penetrandi sollertia, ἀνθρωπολογίας sagacitas, et rerum cognoscendarum peritia, illa, quae rudiores (si placet) ac minus ingenuos Iudaeos fugiebant, falsitatis et imposturae vestigia; profligavit forte eorum disputandi maior usus et, qua excellebant, facundia curtam Christianorum, quos ridebant, supellectilem!

Ne timeas, Christianissime Lector! altera hac nostrae Dissertationis parte aequè patebit *etiam obrectationibus Philosophorum Ethnicorum veritatem religionis Christianae minime infirmatam, sed roboratam potius esse et confirmatam.*

§ 2.

Verum haec est Iudaeos inter et Ethnicos differentia, ut ex illorum avita doctrina et Sacris voluminibus, quid de Messia expectandum fuerit, elicere nobis liceat, atque ex ipsorum libris historicis, utut deformibus, non pauca excerpere, quibus fides historica librorum Novi Foederis augeatur, uti et bene multa in Rabbinorum scriptis occurrunt, unde aut argumentum ad hominem (ut aiunt) petatur, aut, quam caeci sint coecorum duces, ostendatur. Non ita de Philosophis: quare, cum ex eorum quoque obrectationibus veritatem religionis Christianae confirmari dixerimus, hoc ita capiendum, quod ut in iis hic illic testimonia reperiuntur pro factis quibusdam historicis, de quibus serior aetas impune forte dubi-

tare potuisset, nisi ab ipsis veritatis hostibus fuissent confirmata, quin et illa, quae impugnant, cordatis eo firmiora fiant, et certiora esse intelligantur, quo infirmiora sunt et a veri specie abhorrentia, quae in veritatem Evangelicam ab iis proferuntur.

In eo vero et illi, et hi conveniunt, quod *ex infensissimo odio in religionem Christianam, et mente, praconceptis opinionibus occaecata*, egerint, unde *χριστός ἐσανρωμένος Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἑλλήσι δὲ μαρτία* fuit, *1 Cor. I: 23.*, atque hinc e *Sect. I. Cap. I. § 2.* repeto, quod ibi de Iudaeis scripsi, nempe multum virium amittere obiectiones, si perpenderis, *pravis affectibus indulsisse, et ex odio, vel coecitate egisse illos, qui obloquuntur.* Hanc enim Ethnicorum, Philosophorum etiam, culpam fuisse, omnis docet Historia. Qui enim Athenis cum PAULO conflictabantur, Stoici et Epicurei, *Act. XVII*, infensissimum statim animum prodiderunt, contumeliis et conviciis usi, *τί ἄν θέλει ὁ σπερμολόγος ἔτος λέγειν; Comm. 18*, de qua voce conferendus OLEARIUS *de Stylo N. T. § 13.*, et CASSAUB. *ad THEOPHR. Charact. p. 197*; parum itaque Philosophi, qui pro rationibus convicia afferunt, coeco impetu in dissentientes insurgunt, et damnant, quae sibi minime habent perspecta. Eiusdemque in rem Christianam animi fuerunt, qui primis a CHRISTO nato seculis, immo et sequentibus, tot aerumnarum et persecutionum tristissimarum causae fidelibus extiterunt. Nonne CRESCENS ille Cynicus IUSTINO, vincere quem rationibus non poterat, martyrii causa fuit? Sic enim ad Imperatorem et Senatum Romanum IUSTINUS *Apol. II. Καὶ γὰρ ἐν προσδοκῇ ὑπὸ τινὸς τῶν ὀνομασμένων ἐπιβουλευθῆναι καὶ ζύλῳ ἐμπαγῆναι ἢ καὶ ὑπὸ Κρέσκεντος τῶ φιλοσόφου καὶ φιλοκόμπου· ὃ γὰρ φιλόσοφον εἶπεῖν ἄξιον τὸν ἄνδρα, ὅς γε περὶ ἡμῶν, ὃ*
μὲν

μὴ ἐπίσται, δημοσίᾳ καταμαρτυρεῖ, ὡς αἰθέων καὶ ἀσε-
 βῶν χριστιανῶν ὄντων, πρὸς χάριν καὶ ἡδονὴν τῶν πολλῶν
 τῶν πεπλανημένων ταῦτα πράττων. *Et ego exspecto, ut*
aliquis eorum, qui nomine tenus Philosophi, mihi insi-
dias struat, aut in crucem tollat, vel ipse ille CRE-
SCENS, popularis aurae et gloriae sectator, nam Philo-
sophus dicier haud dignus est, quia publice de nobis as-
severat, quae ignorat, Christianos esse atheos et impios,
in gratiam et ad libitum errantis multitudinis ista fa-
ciens. Pro φιλοσόφῳ apud EUSEB. *Hist. Eccl. L. IV.*
C. XVII, IUSTINI verba referentem, legitur ἀφιλοσόφῳ,
 quod a scriba, vocem non satis intelligente, profe-
 ctum censet IO. ERN. GRABIUS, *Spicileg. Patrum Sec.*
II. p. 139, qui et eventum metui IUSTINI nimium re-
 spondisse observat in iis, quae de magni viri morte
 diligenter disseruit, *pag. 140 seqq.* Quo animo in
 Christianos fuerint CELSUS, PORPHYRIUS, alii, ex
 ipsorum calumniis constat, de quibus dein pluribus;
 nec quicquam frequentius, quam omnium calamita-
 tum, quibuscum Imperio conflictandum erat, cau-
 sam in Christianos referre, quasi illae ab irato Nu-
 mine immitterentur ob spretam veterem et avitam re-
 ligionem, qua suspicione misere onerati, qui CHRISTO
 nomen dederant, quibusvis persecutionibus pro salu-
 te publica devovebantur: quam accusationem inter
 alios eleganter admodum Q. AURELIUM SYMMACHUM
 renovasse patet ex relatione *pro ara victoriae,* quam
 VALENTINO Imperatori obtulit, in qua gentilium
 causam ex instituto agens omnia illorum temporum
 fata minus secunda in Christianorum religionem con-
 iicit. Exstat inter *Epistolas SYMMACHI,* et inter ope-
 ra PRUDENTII, quae CELLARIUS edidit, *pag. 298,* ut
 et inter AMBROSII opera: uti et HIEROCLES, Christi-
 anorum hostis acerrimus, praecipuus auctor vexatio-
 nis gravissimae sui temporis existit.

N

S S.

§ 3.

Scrupulus vero nemini inde oriatur, quod omnes, qui Christianae religioni sese opposuerunt, non tantum Iudaeos, sed etiam gentiles, *ex odio* egisse asseveremus. De *Iudaeis* non mirum, qui Deum per MOSEN locutum fuisse norant, et Levitico cultui additi aegre ferebant, legem mutari, nec Messiam pauperem, patientem, a Proceribus reiectum accipere poterant, quem Regem, Victorem, Patriae liberatorem, aurei seculi intauratorem, exspectabant, a suis Doctoribus plerumque male instituti. vidd. quas supra *Sect. I. Cap. I. § 4.* iam in hanc rem conferendas dixi, *Epistolas meas Meyerianas, pag. 311. in Not.* Verum, si vera adeo, si tot documentis probata, tot miraculis ornata, si tam sancta, pia, utilissima fuit religio Christiana, unde iste furor, illud odium non in plebe tantum, sed et in Philosophis gentium? Ratio est in promptu.

Prima enim causa tanti odii in ipsa religionis sanctitate et depravatis, Philosophorum etiam, moribus sita fuit. Quam detestanda tunc temporis moralis rerum facies fuerit, ex ipsorum gentilium scriptis, HORATIO, OVIDIO, IUVENALI, SUE TONIO, TACITO, aliis, colligas. *Romanorum* memorat PAULUS ἐπιθυμίας εἰς ἀκαθαρσίαν τῶ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα. *Rom. I. 24.* πάθη αἰτιμίας, quibus αἱ θήλειαι μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν. ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρρενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρρενες ἐν ἄρρεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι. *Comm. 26, 27.* πεπληρωμένοι πάσῃ ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ, μετὰ φόβου, φόβου, ἐριδος, δόλου, κακοηθείας. ψιθυριστῶν, καταλάλων, θεοσυγείων.

ὑβρι-

ὑβρισταί, ὑπερφάνες, ἀλαζόνες, ἐφευρεταὶ κακῶν, γονεῦ-
 σιν ἀπειθεῖς, ἀσυνέτες, ἀσυνδέτους, ἀσέργους, ἀσπόν-
 δες, ἀνελεήμονες. *Comm.* 29-31. Rem autem PAULO
 non aggravatam fuisse, docent SALMASIUS *de fœnore*
Trapezitico, et omnium instar CORN. ADAMI, *Exercit.*
Exeget., quae impuritas eo turpior, quo magis na-
 turae legibus averfabatur, unde nefandum crimen A-
 theniensibus et Spartanis ipsis aliquando punitum,
 AELIAN. *Var. Hist. L. III. C. 12*, et LUCIANUS ipse
 feminarum in Lesbo libidinem τὴν παρὰ φύσιν damnat,
 in *Dial. Meretric.* p. 888. Non tamen meliores isti-
 us temporis Graeci; sic *Corinθii*, ante Christiani-
 smum, fuerant nonnulli πόρνοι, ἰδωλολάτραι, μοιχοί,
 μαλακοί, ἀρσενικοῖται, κλέπται, πλεονέκται, μέθυστοι,
 λοιδοροί, ἄρπαγες. *1 Cor. VI: 10.* cf. SALDENUS, *Or.*
Tbeol. L. I. Exerc. VII. et P. BAYLE *Dict. Hist. Crit.*
T. I. Fol. 212. Inter *Galatas* φανερά erant μοιχεῖα,
 πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, φαρμακεία, ἐχθραί,
 ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθείαι, διχασασίαι, αἰρέσεις, φθό-
 νοι, φόνου, μέθαι, κῶμοι. *Gal. V: 19-21.* *Ephesii* ante
 conversionem ambulaverant ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκός,
Eph. II: 4., πικρίαι, θυμῶ, ὀργῇ, πρᾶυγῇ, βλασφημίαι,
 πάσῃ κακίαι, *C. IV: 31.* *Philippis* ὁ θεὸς ἦν ἡ κοιλία, καὶ
 ἡ δόξα ἐν τῇ ἀισχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονέοντες,
Phil. III: 19. *Colossenses* ante ambulaverant in πορνείαι,
 ἀκαθαρσίαι, πάθει, ἐπιθυμίαι κακῇ καὶ πλεονεξίαι, nec,
 nisi postquam CHRISTUM induissent, exuebant ὀργὴν,
 θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, *Col. III: 5, 8.* Quin et
Thessalonicenses iam Christianismum professi vix absti-
 nebant ἀπὸ τῆ περιπατεῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζόμενοι,
 ἀλλὰ περιεργαζόμενοι, *2 Thess. III: 11.* Omnia, quae
 PETRUS vocat τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι,

πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, ὀνοφλυγίαις, κήμοις, πόταις, καὶ ἀθεμίταις ἰδωλολατρείαις, *Ep. I. C. IV. c. 3.* In ista rerum facie prodiit religio Christiana, non *malitiam*, sed etiam *maii speciem* interdicens, omnem cum eiusmodi hominibus *κοινωνίαν*, omnem *συνευδοκίαν* vetans, et inculcans, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, *Tit. II: 12.* Si vero nulla lucem inter et tenebras, nulla CHRISTUM inter et BELIAL amicitia, aut favor ullus intercedit, facile causam investigamus, cur Philosophi, voluptatibus assueti et in iis viventes, has aegre sibi creptas tulerint, et doctrinam sanctitatis, ut *σπερμολογίαν*, reiecerint. Nec opus est verbis, cum adsint rerum testimonia.

CRESCENTEM videamus, quem § praeced. IUSTINO MART. insensissimum cognovimus. At qualis vir? Homo vanus et ineptus, moribus, si quis ullus, dissolutus, atque notus adeo, ut publice ad Caesarem scribere MARTYR non metuerit, *illum Philosophi nomine plane fuisse indignum.* Cynicus fuit, qui, quantum sibi indulserint, et quam parvi honestatem fecerint et decorum plerique, nemo nescit. φιλόσοφον κὶ φιλοκόμπον illum vocavit Apologista, id est, *qui strepitus populares et insolentias amabat*, libidinosa plebis adeo adulator, ut conviciis allatrare Christianos innocuos haud erubuerit. Sic enim in *Orat. ad Graecos* de illo TATIANUS: Κρίσκης ἔν ὃ ἐννεοπτεύσας τῇ μεγάλῃ πόλει (ita enim pro *Roma* legendum, non *Μεγαλοπόλει* Arcadiae civitate, videtur BUDDO de *Ver. Rel. Cbr. p. 11.*) παιδεραστεία μὲν πάντας ὑπερήνευκεν, φιλαργυρία δὲ πᾶν προσεχὲς ἦν. θανάτῳ δὲ ὁ καταφρονῶν, ἕτως αὐτῶν ἰδεοῖα τὸν θάνατον, ὡς καὶ ἰεζήνον, κατὰπερ καὶ

ἔμε, ὅς κακῶ θανάτῳ περιβάλλειν πραγματεύσασθαι,
 διότι κηρύττων τὴν ἀληθεῖαν λόγους καὶ ἀπατεῶνας τὰς
 φιλοσόφους συνήλεγχεν. CRESCENS Romae nidulatus,
 omnes puerorum nefando amore superans, et auri sacrae
 fami deditissimus fuit; mortem vero cum despiciere vide-
 retur, adeo reformidabat, ut IUSTINUM, quemadmo-
 dum et Me, morti, ut malo, iradere studeret, QUIA
 ille, veritatem praedicans, argueret Philosophos voluptu-
 osos et impositores. Non omnes tamen Cynicos abomi-
 nando crimini deditos fuisse, ex DIOGENE, illud de-
 testante, certum est. vid. DIOG. LAËRT. L. VI. C. 65.

Neque alia Epicureorum odii in Christianos causa
 fuit; habebat enim prae reliquis secta Epicurea plu-
 rima doctrinae ac disciplinae Euangelii opposita. A
 voluptatibus enim τῆς σαρκός, quibus (EPICURI do-
 ctrinas, ut Sadducaei SADOCHI, male interpretati, qui
 ἐκ ἔστιν ἡδέως, inquit, ἄνευ τῆ καλῶς καὶ δικαίως ζῆν.
 cf. CICERO ad Div. L. XV. Ep. 19.) adeo indulge-
 bant, vel maxime avocabat religio, quae pro Dei et
 Sospitatoris gloria, Deo sic iubente, quasvis aeru-
 mnas potius subire laetos iussit; quin et pax illa in-
 terna, qua Christiani per Spiritum S. laetabantur, to-
 to coelo differebat a suavis illis mentis aegrotan-
 tis somniis de tranquillitate et voluptate animi, quam
 sibi fingeant, qui prae reliquis sapiebant Epicurei.
 Unde mirum non est, Epicureos aequae ac Cynicos
 a religione Christiana alienissimos fuisse. Iam vero
 CRESCENTEM qui excepit, CELSUS secta Epicureus
 fuit. Plures eiusdem nominis fuere, quos recensere
 non vacat. Vid. SPENCER. ad ORIG. L. I. contr. CELS.
 p. 2. et IONSIUS de Script. Hist. Philos. L. IV. p. 332.
 Duos praesertim, utrumque Epicureum, nominat ORI-
 GENES l. l., quorum alterum NERONE priorem, alte-
 rum ADRIANO posteriorem dicit; hunc autem, de

quo iam nobis sermo, circa M. AURELII ANTONINI tempora vixisse, ex LUCIANO colligit VALESIIUS, *Ep. ad SERAVIUM* (quam exhibet SPENCERUS ad ORIG. *L. VII.*) et in *Not. ad EUSEB. Hist. Eccl. L. VI. C. 35.* Epicureum fuisse, non Stoicum, uti male HORNIUS *Hist. Philos. L. V. C. 4.*, constat ex ORIGENE *L. I. II. III. cett.*, ubi passim ei Epicuri dogmata obicit, et ex LUCIANO, qui *Pseudomantem* ideo se scripsisse ait, ut propensum erga CELSUM testaretur animum, et EPICURUM, ipsi carissimum, vindicaret; quanquam sibi ipsi aliquando minus constiterit, aut saltem Epicureismum dissimulaverit, quando cum Christianis in arenam descenderet, PLATONEM quandoque secutus, ORIG. *L. IV.* et IONS. *l. l.* — Multa sane pollebat eruditione, scripta vero, uti recte SPENCERUS *l. l.*, *ex aequo impietatem et eruditionem redolent.* Neque alia tanti in Christianos odii causa fuit LUCIANO Satyrico, iidem Epicureo, qui omnem in illos furorem effudit et calamo maledico indulgit, cuius vitam, a BURDELETIO conscriptam, notis vero eruditissimis illustratam, exhibet IO. ALB. FABRICIUS, *Biblioth. Graec. L. IV. C. 16. p. 485.* Num tertio seculo PORPHYRIUS ex odio egerit, ipsa viri scripta insensissima docebunt, unde haud immerito *rabidum adversus CHRISTUM canem* illum dixit HIERONYMUS in *Praefat. de Script. Eccles.*, quo et multi referunt, quod *Bataneotes* vocatur ab HIERON. *Praef. Epist. ad Galat.* et CHRYSOST. in *I. ad Corinth. Homil. VI.*, de quo cognomine PORPHYRII nonnulla scripsi in *Diff. mea Belgica pro defendenda religione Christiana, pag. 55 in Not.* Nempe Patres eum dixisse *Bataneoten*, qui instar *taurorum* *Βατανεωτῶν* *Pf. XXII: 22.*, petulco impetu sacra Christianorum invaserit, nonnullis placuit, vid. STEPH. LE MOYNE *not. ad var. Sacr. T. II. pag. 607.*, quod eatenus admitti posse videtur, quod ad taurorum

Sy.

Syriae alluserint Patres; *Bataneotes* vero dicitur, quia Batanaeae, oppido Syriae, oriundus erat, colonia Tyriorum, unde saepius se *Tyrium* dixit: cf. IO. ALB. FABRIC. *Bibl. Graec. L. IV. C. 27. § 1. in Not.* Pro *Βατανεώτης* legi voluit *Βοτανεώτης* TANAQUILLUS FABER *L. I. Ep. 64.* et CLERICUS *Βοτανώδης, Biblioth. Vet. et Nov. T. I. p. 166, qui herbis tantum viridis vixit, carne abstinens.* *Βιαδανωτος, Suicida,* legit WESSELING. *Probabil. C. IV. p. 35,* et SIRMONDUS *Βατανεώτης, curiosus balneator.* Neque causa odii lateret. Christianorum doctrina tum temporis indies latius se diffundebat, nec ullis artibus, aut persecutionibus opprimebatur, decreſcebat autem ethnicorum religio, quod aegerrime tulerunt philosophi, qui suam evileſcere auctoritatem vix ferentes, eo nomine ardentissimi ethnicismi promachi evadebant. Num vero huc acceſſerit, quod primo quidem PORPHYRIUS Christianus fuerit, sed ob pravissimos mores a Christianis Caesareae verberatus, iniuriam haud ferens et atrabile percitus, religionem mutaverit, a quo tempore ad convicia et calumnias animum appulerit, pro certo adfirmare non audeo: legendi tamen SOCRATES, *Hist. Eccl. L. III. C. 23.,* NICEPHORUS, *Hist. Eccl. L. X. C. 36.,* AUGUSTIN., *de Civ. Dei, L. X. C. 28.,* et CAVE, *Hist. Litt. Script. Eccles. Sec. III. p. 78.* Vitam viri a LUCA HOLSTENIO conscriptam dabit laudatus FABRICIUS, *Bibl. Gr. L. IV. p. 207.*

§ 4.

Finem dicendi haud invenirem, si, quo pede coepi, ad singulos, qui animum Christianismo infensissimum testati sunt, transirem, atque uniuscuiusque odii causas investigarem. Quis non novit HIEROCLEM,

CLEM, Bithyniae primum ex Vicario Praefectum, dein Alexandriae praefectum? qui non scriptis tantum Christianos aggressus, sed et gravissimae vexationis auctor fuit, et omnem, quam habuit, potestatem et auctoritatem in Christianorum perniciem convertit, adiutus a philosopho quodam in *Bithynia*, *verum ita vitioso, ut non minus avaritia, quam libidine arderet.* Sunt verba LACTANTI, *Divin. Instit. L. III. C. 2.*

Cui non nota LIBANII foeda superstitio? quae ex una *Μονοδία εἰς Ἰουλιανόν*, sive *Oratione in caedem IULIANI* constat, *Opp. T. II. fol. 253. Edit. CLAUD. MORELLI, Paris. 1627.* Quem avita superstitione ac pro gentilismo partium studio vicit ipse IULIANUS, doctrina et ingenio ceteroquin praeclarus.

Aut quem fugit, ex sola in crescentem magis Christianismum invidia, ac paganismi iam demorientis favore scripsisse OLYMPIODORUM, et ZOSIMUM, factionibus politicis insuper occoecatos et causae suae consulentes?

Hoc unum addo, veteribus et recentioris aevi Philosophis praecipuam etiam odii in religionem Christianam causam, et calumniandi ansam fuisse nimiam *φιλαυτίαν*, et, quod commune Philosophorum vitium fuit, arrogantiam, qua, Iudaeorum Scribis et Pharisaeis similes, aegerrime ferebant amissam suam celebritatem atque auctoritatem, suasque scholas desertas, neglectas, plebeiis et idiotis derisas, non clarissimorum, aut facundissimorum, qui novas scholas erigebant, philosophorum follertia atque subtilitate, sed exoticorum et barbarorum, quos flocci pendebant, conatibus, qui omnem avitam religionem, vitam et mores, omnem denique Philosophiae laudem devastabant, *ξένων δαιμονίων καταγγελεῖς, Act. XVII: 18.* Hinc usque in Seculum VI tum *Platonici*, quos inter PROCLUS, cuius vitam edidit MARINUS NEAPOLITA-

TA.

TANUS, tum Stoici, quos inter DAMASCIUS, quem alii
 tamen Peripateticis annumerant, Euangelium allatra-
 runt, uti et ab initio Athenis Stoicos cum Epicureis
 contra PAULUM fecisse testis est LUCAS. Sic enim tu-
 lit occasio; nam Epicurei, vitae commoda sectantes,
 in foris erant frequentes, nec longe inde aberant Stoi-
 ci, dum haec ante forum peragebantur Eretriacum,
 ubi erat illa *σὸν πῶλον*, in qua suas instituere hi so-
 lebant dissertationes. Atque haec una mihi ratio fu-
 isse videtur, cur non et Platonici se PAULO opposue-
 rint, quod nempe longius a scena remoti fuerint, non
 vero, quod alii existimant, quia ad Euangelii doctri-
 nam propius accederent Platonica dogmata, quae, si
 accuratius considerentur, atque, prout cuncta cohae-
 reant, spectentur, toto coelo a vere Christiana do-
 ctrina distant, etsi primo obtutu in quibusdam paulo
 propius ad coelestem veritatem accedere videantur.
 Rectissime enim SEILER, *L. L. p. 24. in Not.* observat,
 Platonicos quidem, ut et puriores Socraticos *sum-
 mum aliquod Numen* agnovisse, sed per sua de Dae-
 monibus dogmata Polytheismo maxime favisse. Sic
 de *anima mundi* philosophemata nil nisi subtiliorem
 Polytheismum introducebant. Et Daemones Platonis
 ex Deo emanantes pro creatoribus mundi visibilis et
 materialis habebantur, quos, ut Deos minores, co-
 lere fas erat. Varia in PLATONIS *Timaeo* loca hanc
 magno viro sententiam fuisse demonstrant. Cf. CUD-
 WORTH *Systh. Intellect. C. IV. § 23.* Neoplatonicos,
 PLOTINUM, IAMELICHUM, alios, magis adhuc supersti-
 tioni favisse et Christianismo se opposuisse ex histo-
 ria Philosophica clarissimum. conf. cl. DID. TIEDEMANNI
Genius Philosophiae speculativae. L. III. C. 10.

Atque haec, primo hoc Capite, sufficiant ad demon-
 strandum *in genere*, quantillum veritati noceant obtre-
 ctationes et convicia, quae, Iudasorum instar, ex

O

coe-